

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izimaj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za vsa leta 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr. za vsa leta 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se javljajo frankovani. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Telefon št. 3-1

Po regulaciji učiteljskih plač.

(Iz učiteljskih krogov.)

Meseca svečana t. l. 26. dan je velepomemben za kranjsko učiteljstvo. Deželni zbor kranjski je sprejel tistega dne zakon, s katerim se razveljavlja dosedanja zakon o plačah kranjskega učiteljstva: krivični krajevni sistem je pal, instopil je na njegovo mesto pravični osebni status.

Doslej je trpelo kranjsko učiteljstvo veliko bedo ne samo zaradi dosedanjih nizkih plač, nego tudi zato, ker so bile razvrščene učiteljske službe po krajevnem sistemu. Jednorazredničarji IV. plačilne vrste so svoj živ dan — in naj so služili polnih 40 let na enem kraju — prejeli celih 450 gld., k večjemu 500 gld. Po novem osebnem statusu bo omogočeno vsakemu učitelju in vsaki učiteljici, da doseže polno plačo, bodi si da službuje na jedno ali večrazrednici, na kmetih ali v mestu.

To je vsekakor velika pridobitev, ki se je ne bode razveselilo v toliki meri mlajše učiteljstvo kakor starejše, ki ni moglo gojiti ob sedanjih razmerah nade do ugodnejšega gmotnega stanja. Z uvedbo osebnega statusa bo starejšim in starim učiteljem dežela Kranjska dala nekako zadoščenje za krivico, ki so jo trpeli spričo zakona, kateri je določal njih siromašne plače!

In ob delu za narodov duševni napredek osi-veli naši učitelji bodo v zimi svojega življenja z radostjo občutili blagodejno silo te velike pridobitve svojih mlajših tovarišev, občutili bodo z zadovoljstvom dobrotvorno moč tega pravičnega čina svojih pravih in dobrih prijateljev, in zbudila se jim bo izgubljena vera v zakon, ki veli, da gre vsakemu delu svoje plačilo.

Niso sicer Bogve kako visoko odmerjene vsote posameznim plačilnim vrstam, a vendar so primernejše in častnejše, nego so bile doslej. Zaradi njih je trpelo kranjsko učiteljstvo mnogo na ugledu, saj je jasna žalostna resnica, da že iz Prešernovih časov človek samo toliko velja, kar plača. Kako se je slegalo z močjo, z ugledom, z uplivom, z dostojanstvom 60letnega učitelja, ki je služil ves čas zvesto in neumorno svojemu lepemu znanju, onih ubornih 450 gld.? Krivica je bila to, krivica — dejali bi — ki upije v oblake!

Vse tiste velike denarne žrtve, ki jih je žrtvovala dežela kranjska leto za letom za ljudsko šolstvo, so bile položene domovini na altar, saj je le ona, le naš slovenski narod imel dobiček od njih, a malo je vstajalo za oni faktor, ki deluje v ljudski šoli — za naše učiteljstvo. Tako nekako je dejal v dež. zboru gospod poslanec dr. Iv. Tavčar, in do pičice so resnične njegove besede!

Uvedba osebnega statusa bo vsaj nekoliko — in sčasoma popolnoma — odpomogla primanjkanju učiteljev na Kranjskem. Dasi je začetek siromašnejši, se človek vsaj lahko nadeja, da mu bo bodočnost milejša in boljša. Prepričani smo, da se bodo oglasi za izpraznjena mesta tovariši iz drugih slovenskih kronovin, ki jih bomo kranjski učitelji s toplim srcem, s prijateljskim pozdravom sprejeli v svoje vrste ter tako ojačili propadajoči svoj stan.

Dobr. b. pravih učiteljev je vesel vsak narod, zatorej se jih ne bo branil tudi naš slovenski narod!

Z uvedbo osebnega statusa — kratko rečeno — se je dvignila dežela Kranjska v prve vrste mej vsemi avstrijskimi kronovinami.

A 26. dan svečana t. l. pa je velevažen tudi v drugem oziru. Prejšnje čase se je govorilo v deželni zbornici vse drugače o našem učiteljstvu, nego so govorili gospodje deželni poslanci preteklo soboto. V imenu katoliško-narodne stranke je govoril g. posl. Povše, v imenu nemške stranke g. posl. dr. Schaffer, v imenu narodne stranke g. posl. dr. Tavčar. Vsi trije gospodje so povdarjali veliko potrebo regulacije učiteljskih plač in zasluge našega učiteljstva za izobraženost in napredek našega naroda. Krepko se je zavzel za izboljšanje našega gmotnega stanja gospod deželni predsednik, ekselencia baron Hein, a odločno je poprijel besedo posebe za ljubljansko učiteljstvo gospod posl. Ivan Hribar.

Kdo je torej izboljšal plače kranjskemu učiteljstvu?

Zavestno lahko rečemo, da vera in prepričanje, ki ga gojé danes vsi naši deželni poslanci o vitalni potrebi ljudske šole, o delovanju, sposobnosti in vnemi našega učiteljstva,

ki ni izgubilo tudi v hudih časih čistega kruhoborstva navdušenja do plemenitega svojega dela!

A še manj ga bo v bodočnosti! Upanje, katero so povdarjali vsi govorniki v dotični seji, da se bo pokazalo naše učiteljstvo hvaležno z vztrajnim in plodonosnim delom dobrotam in žrtvam dežele kranjske, to upanje bo uresničevalo kranjsko učiteljstvo v bodočih dneh z večjim, najčistejšim navdušenjem, na čast in korist naroda slovenskega, v zahvalo svojim prijateljem in podpirateljem! A to kranjsko učiteljstvo goji trdno vero, da ga ne zabije tudi v bodočnosti tisti, ki so se sedaj zavzeli zanj tako odločno. In ta vera nam bodi mlada kri v starih žilah! —

Deželni zbor kranjski.

(XVII. seja dne 28. februarja)

(Dalje.)

Posl. dr. Tavčar je v imenu adresnega odseka poročal o predlogu dr. Žitnika in tovarišev, naj se predloži cesarju posebna adresa. Poročevalec je rekel, da je adresni odsek naročil najprej posl. dr. Žitniku, naj sestavi addresso. Produkt posveto- vanj adresnega odseka o Žitnikovem načrtu je načrt dr. Tavčarja. Prvo vprašanje, katero je bilo dognati, je bilo to, ali naj se sklene udanostna adresa vzlic temu, da je dež. zbor že sklenil, poslati o petdesetletnici cesarjevega vladanja posebno deputacijo na cesarski dvor. Večina adresnega odseka je mislila, da se je držati točno naročila dež. zbora in sestaviti udanostno addresso vzlic temu, da je dež. zbor v tem sklenil, odposlati tudi posebne deputacije, da tolmači na najvišjem mestu udanostna čutila dežele Kranjske. Vrh tega se je odsek držal vzgleda družih deželnih zborov, kateri so sklenili addresso, dasi pošljejo tudi posebne deputacije na najvišji dvor. Drugo vprašanje je bilo: Ali je dandanašnja doba taka, da je dež. zbor opravičen, stopiti pred svetlo krono, ter jej razložiti želje in prošnje svoje. Ne da se tajiti, da so časi jako viharini in da morajo s strahom pred bodočnostjo navdajati vsakega. To je napotilo odsek, da je drugi oddelek addresso, posvetil splošnemu položaju v državi. Položaj je jako resen. Kaže se, da stojimo pred eventualiteto, da se sistira ustava in da se

LISTEK.

Moderna o namenu umetnosti.

Spisal Borut.

I.

Pač ga ni kmalu vprašanja, radi katerega bi se bilo pretočilo toliko črnila, kakor radi namena umetnosti. Od najzagrizenejših privržencev zloglasnega „usus-a delphini“ pa do najgorečnejših zagovornikov gesla „l'art pour l'art“, koliko nasprotujočih si in več ali manj naravnost nezru- ljivih mnenj, nezdružljivih zato, ker so čestokrat samo posledica diametralno kontrarnih svetovnih naziranj, katerim so pripadali, ali pa še pripadajo njih zastopniki!

No, ne bojte se, g. urednik, da Vam pridem tudi jaz s kakim takovim „svetovnim naziranjem“! — Ker vem, da je Vašim politike in povestij žel- nim čitateljem do vsega več, kakor do „sive teo- rije“, in ker jim tega svojstva ne le ne štejem v greh, marveč jih zaradi njega celo hvalim, — hočem biti v svojih izjavanjih kolikor mogoče redkobese- den. Samo par kontur, nič več!

Kdor govori o namenu umetnosti, mora vse-

kakor prej vedeti, kaj je sploh umetnost; kajti le oni namen je pravi namen kake stvari, ki nje- nemu bistvu nikdar ne nasprotuje, niti ne more nasprotovati.

Bistvo o umetnosti v najširšem pomenu be- sedé pa ne tiči v ničesar drugem, nego v izražanju človeške notranjosti, t. j. človeškega čustvo- vanja, na gotove načine. Na kake, to nas tukaj ne zanima.

Ako je bistvo umetnosti res tako,* kakor smo je ravno kar označili, potem je jasno, da vsi oni poučevalni, moralni, verski in drugi podobni „nameni“, ki se umetniškim proizvodom tako po- gosto podtikajo, niso in ne morejo biti pravi na- meni umetnosti, čisto navadno zato ne, ker na- sprotujejo faktično ali pa vsaj eventualno njenemu bistvu. Vsi ti nameni namreč vstvarjajočega umet- nika ne opozarjajo na njega samega, pač pa na vse mogoče in „nemogoče“, izven njega ležeče nauke in teorije in dogme, ki nimajo morda ni trohe opraviti z njegovim čustvovanjem. Ti nameni umetnika kategorično silijo, in tu in tam tudi res prisilijo, da začne izražati nekaj, za čemer samo

*) Podrobneje se pečam s tem vprašanjem v letošnjem „Ljublj. Zvonu“ v spisu „Moderno kritično stališče“.

stremi, ali kar samo z umom priznava, mesto da bi ostal lepo umetnik in izražal to, kar čuti, kar ima v srcu, kar je doživel.

Ker je torej na jedni strani vsako odvrčanje umetnika od njegove notranjosti bistvu umetnosti nasprotno, a na drugi strani zopet bistveni znak vsakega hotenja in potem takem seveda tudi vsa- kega namena kot njegovega regulatorja prav ta, da se obrača do nečesa, izven hotečega subjekta ležečega, — moramo ali vsako nadaljno iskanje pravega namena umetnosti kot nekaj brezuspešnega opustiti, ali pa zahtevati, da bodi smoter umet- nikovega hotenja pri umetniškem vstvarjenju iden- tičen z umetnikovim čustvovanjem; skratka, da objemi in izrazi umetnik tudi izven sebe, t. j. v umetniškem delu svojem, zgolj samega sebe, ali vsaj čim bolj samega sebe. Ako umetnik nič dru- zega noče, nego samo to, potem je dal svojem vstvarjanju pravi namen, ki nikdar ne nasprotuje, niti ne more nasprotovati bistvu umetnosti.

Namen umetniškega vstvarjanja kot takega in zategadel tudi umetnosti same je torej ta, da bo- dita čim neposrednejši in popolnejši izraz umetni- kove čuteče duše, ne take, kakoršna bi morala biti, ampak take, kakoršna je v istini. To se pravi:

uvode absolutizem. Naša dolžnost je, povedati na najvišjem mestu, da ne želimo in da nečemo absolutizma. V tretjem oddelku sega adrese čez meje Kranjske dežele. Vsaka črka v tem oddelku izreka željo in hrepenenje po miru, po spravi mej narodov, kar se da doseči s tem, da se slovenskemu narodu, bivajočemu zunaj Kranjske dežele, podle tiste pravice, kakere so mu zajamčene v ustavi. Poročevalec je predlagal, naj vzprejme zbornica adresa soglasno, ker formulira pogoje, da prenehajo boji in da se dobi podlaga za trajno spravo.

Posl. baron Schwegel je rekel, da stoji adresa v zvezi s sklepom, poslati posebno deputacijo na najvišji dvor. Ker bo deputacija sporočila udanostna čutila dežele Kranjske, je nepotrebno, da se to isto ponavlja v adresi. Sicer pa ne gre, pri izrazih udanosti vpletati tudi sliko obstoječih težav. To bi se moralo strogo ločiti. Prvotni predlog je meril na to, da je skleniti samo udanostno adreso. Tega, kar se sedaj predlaga, ni imel adresni odsek dolžnost sestaviti, vsled tega se lahko eliminira iz adrese vse to, kar ni s 50letnico cesarjevega vladanja v zvezi. Ker ni upanja, da bi zbornica vzprejela na to mereči predlog, izjavlja govornik, da bo njegova stranka glasovala samo za prve štiri odstavke adresnega načrta. Na najvišjem mestu mora narediti čuden utis, da dospe tja adresa dosti prej, kakor deputacija. Drugi del adrese se bavi s političnimi zadevami in sicer z aktualnimi. D. ž. zboru ne odreja govornik pravice izražati o teh zadevah svoje mnenje in priznava tudi, da je adresa pisana zmerno in dostojno, tudi z nekaterimi izvajanjimi poročevalca soglasja, s seboj z njegovimi končnimi besedami, s katerimi je izrekel željo po miru in spravi. O uzrokih sedanji krizi ni treba razpravljati. Dejstvo je, da se parlamentarno delovanje najbrž ustavi in zagradel soglasja govornik z željo adrese, da bi se dosegel mir mej narodi in da bi se parlamentarno delovanje zopet začelo. Ne strinja se pa s poročevalčevim strahom, da pride do sistiranja ustave, ker je prepričan, da ostanejo vse ustavne pravice nedotaknjene. Odprava ustave bi bila za Avstrijo jedna največjih nesreč, kar si jih more kdo misliti. (Posl. dr. Shaffer: Prav res!) Ako opozarja adresa na potrebno obnovitev nagodbe z Ogersko, se temu — pravi govornik — pridružujem in kakor adresa želim, da bi bila nagodba pravična. Morda je ta odstavek adrese najvažnejši. V adresi se govori tudi o raznih gospodarskih zadevah glede katerih bi mogel soglašati in brez zadržka odobravam izjavo, da Kranjska stoji in pade z Avstrijo. To priznanje je v nasprotju z zahtevo po avtonomiji dežel, katera gotovo ni v interesu kronovine kranjske, ker dežela Kranjska ne more sama dobiti tistih sredstev in pomočkov, katere potrebuje za svoj napredek in za svoje blagostanje. Adresa govori dalje tudi o šolstvu. Adresa priznava sedanje šolske zakone in se izreka za moravno-versko vzgojo, čemur pritrjam brez zadržka. Dalje govori tudi o srednem šolstvu in univerzi v Ljubljani, o kateri se je že govorilo in se še bo. O obeh teh zadevah se izreka splošnja želja, ne glede na to, če je tudi praktično možna. Prav pri šolstvu ne gre delati prenašlo in površno. Danes nismo še tako daleč, da bi se mogli vsi predmeti na spodnji gimnaziji poučevati v slovenskem

Umetnost bodi čim bolj ona sama, ali še krajše: Umetnost si bodi sama svoj namen.

Vprašanje glede koristnosti ali škodljivosti kakega umetniškega proizvoda napram človeštvu je še strogo umetniškega stališča prav tako irrelevantno, kakor je irrelevantno z botaniškega stališča, ali stoji kako drevo kraj pota in hladi s svojo senco mimogredoče, ali pa se košati prevzetno sredi ceste in ovira popotnike in vozove. Morda se zdi ta primera komu neskladna. A tajiti se ne da, da so tudi umetniška dela nekaki — organski stvori, ki dobivajo svoje moči sami iz sebe, ki živijo lastno svoje življenje, in katerih popolnost zavisi jedino le od vprašanja, v koliko madostujejo samim sebi.

Niti ni pravi namen dreves, da koristijo človeštvu s svojim lesom, niti pravi namen živalij, da mu dajajo svoje meso, niti ni pravi namen umetniških proizvodov, da mu odgajajo otroke in barantajo z dobrimi nauki. Vse te „namene“ jim usiljuje več ali manj svojevoljno človek sam, identifikujoč njihove prave namene s svojimi specifično človeškimi smotri.

Da so pri tem usiljevanju konflikti neizogibni,

jezik, za višjo gimnazijo manjkajo še vsa učna sredstva, in zato ker nedostajajo potrebnih pripomočkov tudi zahteva po višjem šolstvu sedaj še ni utemeljena. S samimi prevodi in kompilacijami se še ne stvarjajo pogoji za to. Tudi jaz želim napredka in razvoja v tem oziru, ali naj se postopa previdno. Zadaja točka se bavi zopet s političnimi razmerami. Govornik se zavaruje proti očitjanju posl. Hribarja, izrečenem pri razpravi o predlogu v obrambo zunajkranjskih Slovencev, da ne priporoča varstva manjšin, in priznava, da je načelo pravilno, na katero je zasnovan ta odstavek adrese, le z načinom, kakor se hoče uplivati iz Kranjske na sosedne kronovine se ne more sprijazniti. Uzrok vsem tožbam je, da se z vseh strani pri boju za varstvo individualnih pravic prezira jeden faktor in to je država. Brez jednotne administracije ne morejo biti v državi zdrave razmere. Višji so oziri na potrebe države, kakor iz člena XIX. izvajane pravice. Govornik izjavlja, da stoji glede narodne enakopravnosti na tistem stališču, kakor adresa, da on in njegova stranka tudi nikdar ravnopravnosti niso nasprotovali, da stoji na stališču: Dajte cesarju kar je c-sarj-vega in narodu kar je narodovega. Navadno pa se popolnoma prezira to, kar je dati državi in se misli samo na to, kar se naj da narodu. Mir mej narodi je želja vseh, ali mir se doseže, kadar dobi člen XIX. izvrševalne zakone. V adresi se izreka tudi misel, naj bi se slovenske pokrajine zunaj Kranjske združile v posebne administrativne celote. Ta predlog je stvar in zasluži resno uvaževanje. Ali kaže ustanavljati narodnostne skupine, še ni dognano, kakor tudi ne, če jih je možno ustanoviti tako, da ne bo nihče imel vzroka se pritožiti. Male administrativne skupine bi ne bile kos večjim nalogom in bi se imele zlasti s silnimi finančnimi težavami boriti. Povrh bi nastale enklave, katerim vendar ne gre dati večje avtonomije. Po govornikovih mislih ni stvar praktično izvedljiva. Ako se narodna enakopravnost zagotovi tako, da državi ne bo na škodo, narodi pa bodo mogli biti zadovoljni, potem ne bo treba administrativnih eksperimentov. Govornik izjavi, da bo njegova stranka z ozirom na razliko v nazorih glede nekaterih vprašanj, glasovala samo za tiste odstavke adresnega načrta, v katerih se izreka cesarju udanost, za druge odstavke pa ne.

Posl. dr. Žitnik je izjavil, da bo njegova stranka glasovala za adresni načrt, kakor ga je sestavil dr. Tavčar. Prvi del adrese je tak, da bodo zanj glasovali vsi poslanci. V teh burnih časih, ko pretresajo narodnostni prepiri temelj državi, se morajo vsi narodi s ponosom ozirati na tistega, kateri nosi krono in kateremu je želeli, da na stara leta utaka spravo mej narodi. Ta pa je le tedaj možna, ako se uresniči narodna enakopravnost in ako postane država biša, v kateri bodo imeli prostora vsi narodi. Ustava naša je krasna, a duh, ki vlada v upravi, je vzrok, da se ni vse to izvršilo, kar je želja cesarja in vseh narodov in kar ustava obeta. Nesreča za državo je bila, da so pri izdaji ustave dobili vlado v roke tisti, kateri so že prej skrbeli samo za svojo prevlado, dočim se je drugim narodom odkazal prostor pred vratmi, od koder niso mogli dovolj odločno naglašati svojih zahtev. Nekateri mislijo še vedno, da živimo pred l. 1866.,

je očitveno. Razumevno pa je tudi, da vsi oni estetik in „filozofje“, ki mečejo le te povsem različne namene v jeden koš, ne morejo priti nikdar do jasnih pojmov o bistvu in o pravem smotru umetnosti.

Umetnika, istinitega umetnika seveda, prav malo brigajo vsi ti „nadrinudri estetičari-profesori“. Kar ostane njim naved s sedmimi pečati zapечатena knjiga, to razodeva njemu že sam — prirojeni umetniški nagon. Ta nagon je najprijetnejši glasnik njegove notranjosti. Njemu se torej prepušča kolikor mogoče neposredno in ustvarja:

... wie der Vogel singt,
Der in den Zweigen wohnt,
Das Lied, das aus der Kehle dringt,
Ist Lohn, der reichlich lohnet.

Istiniti umetnik upodablja in mora upodabljati vedno in povsod svojo dušo, naj si je že bela kakor angeli, ali pa črna kakor satan. Umetniku, ki bi se sramoval takove „očitne izpovedi“, ne preostane nič drugega, nego da — molči. Nikar pa, da bi se delal boljšega kakor je! Laž ima tudi v umetnosti — kratke noge.

toda Avstrija ni ne nemška, ne slovanska država in ne more postati ne jedno ne drugo, ako naj vlada mir v državi. Sedanjih samotanih razmer je kriv tisti nemški radikalizem, kateri seka krog sebe s tomohavkom in ne bo nikdar nasičen, če se mu vrže vse in še državo. Proti temu radikalizmu treba krepke roke, le žal, da vlada nima poguma, se temu radikalizmu s primerno energijo upreti. — Od nekdaj je bilo načelo avstrijskih vlad: „divide et impera“ in to načelo se kaže tudi v naši ožji domovini. Katoliško narodna stranka pritrjuje s celim srcem odstavku o narodni omiki. Skoro vsak dan je čitati pesvanje, da smo Slovenci barbari in da Nemci nečije biti gojilo za Slovane. Med Slovani smo pravičnejši in pravimo: Imejte, kar imate in kar je vaše, a dajte tudi nam kar treba, da pridemo do večje kulture, do večje omike! Skrajna brezobzirnost je, očitati nam, da smo zaostali, ko so tega krivi le Nemci. Sicer pa je kultura mejnarodna in ni last kacega posebnega naroda, jezik je le posoda kulture, mi Slovenci pa zahtevamo pravega materne mleka. Trpljenje bratov zunaj kranjskih meja mora s sočutjem napolniti vsako slovensko srce in marsikdo bi žrtvoval svoje življenje, da reši brate. Ideja nemške in laške iredente je prodrla že do kranjskih mej in morda pride kmalu čas, ko nam bo braniti svojo kožo. Govornik pravi potem, da bi bilo po njegovem mnenju dobro, ko bi se v adresi pokazalo, da se ozira deželni zbor na želje produktivnih stanov. Delavci žele zavarovanja za starost, in dobro bi bilo, da se to pove. Tudi obrtni stan ima svoje želje in za kmetijski stan treba organizacije, ne po konsumnih društvih, ampak po gospodarskih zadrugah; katoliško-narodna stranka je tudi prijateljica šolstva in je tudi z veseljem glasovala za povišanje učiteljskih plač, pač pa želi, naj bo deželni šolski svet postopal pri ustanavljanju novih šol previdno. Sloga, katera se je dosegla mej slovenskima strankama v deželnem zboru, je jamstvo boljše bodočnosti; katoliško-narodna stranka je sicer želela, da bi se v adresi izrazil slovenski ideal, združenje slovenskih pokrajin v jedno administrativno celoto, a to se ni dalo doseči. — Vsak Avstrijec ljubi svoj dom, a še več vzrokov imamo, da ljubimo svojega vladarja. Avstrija je hrast, oh kateri se zaganjajo viharji, in vsi želimo, da bi bil vedno resničen izrek Austria erit in orbe ultima. Ako postanejo viharji nevarni, stopijo vsi narodi pod črno-rumeno zastavo in vse združi klic: Moriamur pro imperatore nostro!

Posl. Povše je obširno polemizoval proti posl. barona Schwegla nazoru, da je administrativna razdelitev sosednih kronovin, posebno Koroške in Štajerske nemogoča in je dokazoval, da se taka delitev da doseči, potem pa razložil načelo narodne avtonomije.

Poročevalec dr. Tavčar je najprej zavračal trditve barona Schwegla, da je udanostna adresa nepotrebna, ker se pošlje itak posebna deputacija na cesarski dvor, sklicuje se pri tem na jednake sklepe drugih dež. zborov. Vsi dež. zbori so bili mnenja, da je treba napraviti glede cesarjeve 50letnice jednoten sklep brez ozira na stranke. Tak jednoten sklep se je storil v dež. zboru dalmatinskem in se je storil tudi v češkem dež. zboru, kjer vladajo največja nasprotstva. To pa, da pošlje dež. zbor posebno deputacijo na cesarski dvor, ne ovira, da se sklene še adresa. Argument, da izve svetla krona za udanostno izjavo v adresi prej, kakor pride deputacija, ne velja, ker to nič ne škoduje. Govornik predlaga, naj se o prvem delu adrese glasuje posebe, drugi in tretji del pa naj se sprejme en bloc. Mnenje o političnih zadevah v drugem in v tretjem odstavku so različna. Predgovornik je dejal, da se izreka adresa proti avtonomiji dežel. Avtonomija dežel je nekaj takega, kar bi slovenski narod le takrat sprejel, če se dobe poprej garancije, da avtonomija ne bo na škodo narodnim manjšinam. Glede šolstva je predgovornik svaril, da se ne kaže prenašati. Istina je, da se ne sme nič prenašati, ali radi tega še ni treba, da naj ostane vse, kakor je dandanes. Tako, kakor je sedaj srednje šolstvo, se ne da vzdržati. Mi ne zahtevamo vsega na jedenkrat, toda vsekakor se morajo učilnice tako urediti, da se bo mogel slovenski jezik razviti do vrhunca in se ob jednom dobe garancije za naučenje nemškega jezika, ki je potreben z ozirom na državo. Tudi to ni bilo predgovorniku všeč, da

➡ Dalje v prilogi. ➡

se adresa zavzema za Slovence zunaj Kranjske, za stvari, katere niso v ožji zvezi z deželo našo. V tem oziru se lahko sklicujemo na postopanje drugih deželnih zborov. Dež. zbori, koder imajo Nemci večino, so se z vso unemo zavzeli za svoje brate na Češkem, a kar je njim dopustno, je tudi nam. Predgovornik je tudi rekel, da v boju za narodno ravnopravnost zatajujemo državni interes. Temu nasproti treba konstatovati, da Slovenci na državo nikdar pozabili niso in tudi pozabiti ne morejo. Še za časa barona Winklerja, rekel je govornik, sem v tem oziru izjavil svoje prepričanje, da Slovenci stoji in padejo z državo; vsi živimo v prepričanju, da, kakor hitro pade država, smo Slovenci izgubljeni. Interes države pa zahteva tudi, da v vseh svojih pokrajinah izkazuje vsem narodom popolno pravičnost. Lahko je mogoče, da nastane na jugu državi nevaren nasprotnik in takrat bo na veliko korist državi, če bo srečen in zadovoljen narod slovenski (Živahno ploskanje in dobro-klici.) Projekt, da se vstvarijo administrativne skupine, je izvedljiv in opravičena je ta zahteva. To se zahteva na Češkem od nemške strani in na Tirolskem od italijanske, a če bi bilo tam blagodejno in koristno, bi bilo tudi v nas. S tem, da zahtevamo administrativne skupine, smo nekako zatajili nekdanje ideje. Dr. Žitnik se je bavil v svojem adresnem načrtu z združeno Slovenijo. Adresni odsek se je postavil na stališče realne politike in ni hotel priti v nasprotje z adresami drugih dež. zborov in z adresnim načrtom državnozbornske desnice. Žitnik je zahteval tudi neke dostavke, misleč pri tem na zadnjo adresno gospodsko zbornico. Ta adresa je bila vse kaj drugega, kakor je politična adresa, bila je odgovor na prestolni govor in zato se je bavila z vsemi tistimi posamičnostmi, katere je omenjal prestolni govor. Ako bi hotela adresa podati program, bi se lahko pripetilo, da bi ne bil popoln. Žitnikovi nasveti niso nikak program, najmanj popoln, in zato ne sodijo v adresno, toliko manj, ker si v takih rečeh ne moremo vezati rok. Tekom današnjih razprav se je tudi prvič omenilo, da sta se slovenski stranki združili. Ker se je stvar sprožila, naj se tudi pojasni. Istina je, da sta se stranki izjedini in predložena adresa je produkt tega izjedinenja. Vsakega bo veselilo, ako bo to izjedinenje rodilo dobre sadove, ako nam prinese mir in spravo, ali krivo bi bilo misliti, da je s tem vse izjedinjeno pod jednim klobukom. Katoliška stranka ima svoja načela, katerih ne zataji, in narodna stranka ima svoja načela, mej katerimi zavzema svobodomiselnost odlično mesto. Sprava se je dosegla na tak način, da ni treba nobeni stranki zatajiti svojih načel. Katoliška stranka ne bo zatajila svojih, narodna stranka pa ostane zvesta braniteljica svobodne misli. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Ko je še baron Schwegel faktično popravil, da se njegove besede glede preziranja državnih interesov ne nanašajo na adresno, ampak na neka druga izvajanja, je zbornica vzprejela prve štiri odstavke adrese soglasno, ostale pa s slovenskimi glasovi in zajedno naročila dež. odboru, naj adresno potom vlade dopošlje na najvišje mesto. Adresa se izroči v umetniško izdelani obliki.

V imeni upravnega odseka je potem posl. dr. Tavčar poročal o predlogu zastran vseučilišča v Ljubljani. Upravnemu odseku je delo odvzel deloma adresni odsek, deloma finančni odsek, katera sta se obširno bavila s to stvarjo. Upravni odsek je bil mnenja, da se lahko sklicuje na utemeljevanje dr. Majarona, kateremu govoru nima nič bistveno važnega dostaviti. Tudi pri tem vprašanju, ki je postalo za slovenski narod eminentne važnosti, se je odsek postavil na praktično stališče, ker ne kaže kaj drugega zahtevati, kakor univerzo, kakršna je v sedanjih razmerah mogoča. Na to stališče se je postavilo tudi društvo „Pravnik“, in odsek se tudi lahko sklicuje na izjavo dež. poslancev štajerskih. Poročevalec je predlagal, naj se vlada pozove, izposlovati čim prej ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, koje bo ustrezalo potrebam in zahtevam slovenskega naroda in celokupne države.

Posl. dr. Majaron je rekel, da ga je presenetilo, kar je govoril baron Schwegel tedaj, ko je bilo utemeljevanje tega predloga na dnevnem redu. Govornik pravi, da je pogledal v zgodovino tega vprašanja in videl jako različne faze. Pred 50 leti je bila slovenska univerza skoro zrel sad, ali politična temperatura je postala hitro ledena za vsako slovensko kulturno težnjo. L. 1871. je vlada

po cesarjevem naročilu postavila v proračun 3600 gl., da se na graškem vseučilišču zagotovi nekatera slovenska predavanja. Ko se je o tem razpravljalo v finančnem odseku, je dr. Costa predlagal resolucijo, naj vlada ukrene kar treba, da se čim prej ustanovi v Ljubljani pravoslavna in modroslovna fakulteta. Proti temu se je oglasil Rechbauer, potem pa je poznejši pravosodni minister dr. Glaser z vso svojo duhovitostjo smešil Costovo resolucijo in se norčeval iz nesreče slovenskega naroda. Takrat se je plemenita težnja poteptala s tiransko peto, in rabulistika je zmigala. To je menda obudilo tisti pesimizem, ki je glede višjega šolstva vladal mej nami skorodo sedaj. Nekaj let po tem je v domačih listih nastala živahna polemika glede slovenskega vseučilišča, in znani talent porogljivosti je naravnost nasprotoval temu idealu. Glasne priče imamo, da se vseučiliško vprašanje da presojati s stališča porogljive negacije in ako bi bil tudi baron Schwegel zadnjič zavzel tako stališče, bi se temu ne bil nič čudil. Bil sem pa srečno iznenađen, ko sem videl, da je našel celo pozitivne momente, s katerimi je svoje stališče zvezal z našim. Utis njegovega znamenitega govora je bil, da so on in njegovi somišljeniki jedini, da je Ljubljana vredna in potrebna vseučilišča, in da ga je vreden naš narod. Baron Schwegel je akceptiral tisto praktično stališče, katero zavzema slovenski narod. Priznal je, da je potreben slovenski pouk na pravoslovni fakulteti, in to velja tudi za modroslovno, a če vzamemo še bogoslovno fakulteto imamo tiste tri fakultete, katere se dajo zahtevati in zagovarjati s praktičnega stališča. Baron Schwegel je dejal, da ako se zahteva tako vseučilišče, ki bi odgovarjalo visokim smotrom višjih šol, potem je prepričan, da se dobi. Na univerzah prevladujejo praktični smotri in večina akademične mladine stoji pod vodstvom profesorjev eksaminatorjev. Res, da univerza ne sme biti „Drillanstalt“, a to je vedno odvisno od kvalitete profesorjev. Tudi ljubljanska univerza ne bo „Drillanstalt“, če bo imela kvalitativno dobre učne moči. Časih bo imela višji, časih nižji nivo, kakor druga vseučilišča. Baron Schwegel je sam priznal, da so njegovi pomisleki podrejene vrednosti, in to je vesel dokaz, da mej nami in baronom Schweglom ni načelnega nasprotja. Govor barona Schwegla se je različno tolmačil. Naj bi veljalo tisto tolmačenje, da so baron Schwegel in njegovi somišljeniki v resnici vneti za univerzo, na baronu Schweglu pa je, da tiste dvome, ki zavijajo njegovo stališče, prej ko prej razbije. Kar smo doslej storili, se sme imenovati srečen začetek, in ako bomo dalje tako delali, potem se naša želja uresniči. Želeti je, da se doseže soglasen sklep, in ker se je stvar sprožila kot jubilejski predlog, je težiti na to, da dobi vseučilišče ime cesarja Frana Josipa I.

Posl. dr. Schaffer je dejal, da, če katero vprašanje, se mora to presojati objektivno. To ni dobro, da se je stvar spravila v zvezo s političnimi dogodkami, in da so se zanj s tega stališča zavzeli tudi zunajkranjski poslanci. V razvoju vsacega naroda je doba 50 let do pridobitve vseučilišča jako kratka. Dr. Majaron je Glaserja preostro kritikoval. Znamenit jurist Glaser se gotovo ni norčeval iz slovenske zahteve. Govornik pravi, da se ne strinja z dr. Majaronovo karakteristiko vseučilišča. Dr. Majaron smatra univerzo za vzgojevališče mladine za dobre službe, toda univerza mora biti hram znanosti in vse drugo mora stati v drugi vrsti. Čuditi se izjavi barona Schwegla ni nobenega vzroka, ker on in njegovi somišljeniki niso bili nikdar v kulturnih vprašanjih nasproti slovenskim težnjam in je torej njih stališče glede univerze le posledica njih splošnega stališča. To je gotovo nesporazumljenje, če je dr. Majaron vprašal, ali je baron Schwegel svoje besede resno mislil ali ne, kajti to se pač ob sebi razume, da je to rekel, kar je res mislil. (Dr. Majaron: Rekel sem, da jaz verjamem.) Ni torej treba dr. Majaronovih izjav zavračati. (Posl. dr. Majaron: Dejanja bodo to pokazala!) Govornik predlaga, naj se vlada pozove, ustanoviti v Ljubljani univerzo, kjer bi se razen v nemškem jeziku posamični praktični predmeti predavali tudi v slovenskem, v hrvaškem in v italijanskem jeziku. Na slovensko univerzo sedaj pač še ni misliti. Znanstvene literature še ni in je ne more biti, saj se literatura ne da kar čez noč ustvariti. To ni nobeno očitjanje slovenskemu narodu. Na nizozemskih univerzah se je do sredi tega stoletja predavalo latinski in tudi na nemških univerzah je več stoletij vladala latinščina. Nemški jezik se ni razvil na

univerzah, ampak se je sam razvil, in šele ko je bil razvit, je zavladal na visokih šolah. Ravno take težave bi bile s profesorji. Za praktične predmete se pač dobé slovenski profesorji, ali na vsak način je treba dobiti tudi nekaj kapacitet, ki dajo vseučilišču pravi sijaj. Saj se morajo celo na nemške univerze klicati možje iz inozemstva. Tudi je poklical protestanta Bonitza iz Nemčije, da reformira avstrijsko šolstvo, a imena Strohal, Liszt, Störk, Jelinek svedočijo, da mora celo Nemčija dobivati kapacitete od drugod in da jih je dobila iz Avstrije. Dr. Majaron je izračunal, da bi ljubljansko vseučilišče imelo vsaj 400 do 500 slušateljev, govornik je izračunal, da bi jih imelo kvečjemu 400, kar pa je tudi jako znatno število, zlasti za začetek. Nevarnosti velikega mesta je dr. Majaron pretemno slikal, na duševni razvoj upliva veliko mesto neizmerno, a tudi malo mesto ima svoje prednosti in ni dvoma, da bi bila Ljubljana za vseučilišče kaj primeren kraj. Govornik je končal, da sicer stališče njegove stranke ne soglaša povse s stališčem narodnih poslancev, obstoji pa mnogo vzajemnih točk in dalo se bo skupno delovati. Treba bo seveda še mnogo dela, treba bo potrpežljivosti, a upati je vendar, da dobi Ljubljana svoje vseučilišče.

Posl. grof Barbo je rekel, da je dr. Majaron, če ga je prav razumel, apostrofiral veleposestniške poslance kot sovražnike slovenskega naroda in se zavzel, da so kot taki glasovali za njegov predlog. Temu se je čuditi, ker naše postopanje tega gotovo ni kazalo. Braneč pravice Nemcev, kadar so napadene, in varuje svoje stališče, nismo ni najmanj kazali sovražstva proti slovenskemu narodu. Mi mu privoščimo njega kulturni in jezikovni razvoj in želimo, da bi se razvijal tako, da bi mogel dostojno nastopati na tistem mirnem torišču narodov, kjer pokaže vsak narod to, kar ima najboljšega, ne da bi napadal druge narode. V naših vrstah so potomci tistih, kateri so kranjsko prebivalstvo več stoletij vodili, vodili na polju kulture in vodili v boju proti sovražnikom države in dežele. Potomci tistih, ki so na polju časti prelivali skupno svojo kri s slovenskim narodom na Kranjskem, ne bodo nikdar sovražniki slovenskega naroda. Naj tudi slovenski narod tega nikdar ne pozabi in naj ne posluša hudobnih obrekovanj, katera trde nasprotje. Posl. baron Schwegel je rekel, da je dr. Majaronu že dr. Schaffer pojasnil, da se stališče njegove stranke ni premenilo in da tudi ona želi, naj se posreči dobiti univerzo, kakršna je mogoča in kakršna ustreza dejanskim potrebam. Diference so samo navidezne, ne bistvene, le glede finančne strani vladajo različna mnenja.

Posl. dr. Majaron je odgovoril grofu Barbotu, da mu niti najmanj ni prišlo na misel, slikati veleposestnike kot sovražnike slovenskega naroda, ampak priznaval, da je sedanje stališče veleposestnikov pravičnejše, kakor je bilo nekdanje stališče nemških strank. Dr. Schafferju pravi govornik, da mu je po krivici očital, da ne zavzema vzvišene stališča, dočim je v istini le izvajal, da je nivo univerze odvisen le od profesorjev in da bo tudi ljubljanska univerza lahko dosegla vzvišene smotre, če tudi ne bo univerza prve kategorije. Očitjanje, da ni literature, je neopravičeno, ker se visokošolcem ne predava iz knjig, in ker imajo na razpolago bogato nemško ali francosko literaturo.

Poročevalec dr. Tavčar je konstatoval, da v bistvu skoro ni nič razločka mej obema predlogoma. Če se univerza ustanovi, se bo v začetku gotovo mnogo predmetov v nemškem jeziku, zato je neumestno, ako vzdržuje dr. Schaffer svoj predlog. Proti dr. Majaronu pravi poročevalec, da mora vzeti v varstvo Šukljeja, kateremu se je očital talent porogljivosti in kateri se ne more sam braniti. Naj se že Šukljeju očita karkoli, o njegovem rodoljubju ni dvomov, ker je celo v tujini vzgojil svoje otroke v pravem slovenskem duhu.

Zbornica je potem odklonila predlog dr. Schafferja in sprejela odsekov predlog.

Z naznanilom, da je posl. dr. Tavčar odložil mandat za deželni odbor, dr. Majaron pa mandat namestnika dež. odbornika, se je zaključila dopoludanska seja.

V Ljubljani, 2. marca.

K položaju. Nemški, zlasti židovski in nacionalni časopisi so jako konsternirani, ker ni imela secesija Nemcev iz češkega deželnega zbora tistega uspeha, kateri so z gotovostjo pričakovali, namreč odstop Gautschevega ministerstva. Nakrat se je

namreč razširila vest, da Gautsch nikakor ne misli tako naglo izginiti, kakor bi bilo židom in nacionalcem ljubo, nego hoče, če ne pojde drugače, nagodbeni provizorij še za leto dni podaljšati, ter da se je glede tega z ogerskim ministerskim predsednikom že dogovarjal. Za slučaj, da se Banffyju posreči, da doseže v svoji zbornici provizorij, se je Gautsch bajé zavezal, da ostane na krmilu vlade še vse jubilejsko leto. — „N. Wr. Tgbtt.“ je prinesel iz peresa neimenovanega odličnega državnika zadržilo, da je sedanji ministerski predsednik Gautsch jedina sposobna oseba, ki je zmožna najti izhod iz toli zamotanih razmer ter da, če ga Gautsch ne bo mogel najti, ga nihče drugi ne bo. „Deut. Volksblatt“ vprašuje, kaj se zgodi potem, če se niti Gautschu ne posreči najti izida? Potem je vsako naslednje ministerstvo nepotrebno, in zistiranje ustave neizogibno. „Grazer Tgbtt.“ govori o novi Taffejevski dobi z načelom „Fortfratten“ ter prorokuje najhujšo obstrukcijo koalimiranih opozicijonalcev. — Zasedanje drž. zbora bo menda prav kratko, baje le 14 dni trajno, ker po velikinoči imajo delegacije svoje zasedanje. Razen volitev predsedstva zbornice in delegacijskih poslancev bo mogel parlament dovoliti le še indemnitetno za naredbe, izdane temeljem § 14. — Kot falbovsko politično prorokovanje pa naj dostavimo še sledečo ministersko listino bodočega kabineta, kakoršnega je sporočil „Deut. Volksblatt“ baje po informacijah iz poljskih krogov: min. predsednik grof Schönborn, justični minister Steinbach, finančni min. Bilinski, poljski min. grof Pininski, naučni min. dr. Kaizl, dom. min. grof Welsersheimb ter pl. Körber in Wittek. Grof Thun je baje onemogočen, ker je s češkimi fevdalci v nekakem navzkrižju.

Macedonski revolucijski komité je izdal dolgo proklamacijo, s katero pozivlja narod — brez ozira na vero in pokolenje, — naj se dvigne ter pomaga bratom v Macedoniji. To pomlad se loti revolucijski komité z vso resnobo dela za osvoboditev Macedonije. Proklamacija ostro napada Bolgarijo, ker se premalo meni za Macedonce.

Atentat na grškega kralja bode imel menda prav nasproten uspeh onemu, kar so anarhistični zarotniki nameravali. Zaspavajočo lojalnost so vzbudili strelci morilcev, in danes prihajajo iz vseh občin grškega kraljestva udanostne izjave in čestitke. Narod, zlasti pa vojska strogo obsoja napad na simpatičnega in vedno pravičnega kralja Jurija. Ljubezen do dinastije, ki žrtvuje svoje življenje in imetje za blagor Grčije, je po atentatu tem žarkejša postala. A tudi prijateljstvo z drugimi vladarji je atentat še trdnjeje zvezal.

Odmevi po obsodbi Zole. Pariška odvetniška zbornica hoče storiti potrebne korake, ker se je doglalo, da je polkovnik du Paty de Clam s pomočjo odvetnika Julesa Auffraya sistematično skrbel, da je bilo v dvorani porotne obravnave čim največ Zoli sovražnih častnikov in ljudij, ki so s svojim grozečim vedenjem in kričanjem terorizirali porotnike. Poslednji dan so bila okna justične palače nalašč odprta, da so slišali porotniki spodaj zbrani mob, ki je upil: „V vodo s Zolo! V vodo s porotniki!“ General Pellieux je grozil s strašno vojno, Esterhazy s krvavo revolucijo, protižidovski časopisi pa so prorokovali konec Francije. Porotniki so torej morali obsoditi Zolo, sicer bi se jim samim prav slabo godilo. Sicer pa je bila obtožnica tako stilizirana, da so morali porotniki odgovoriti samo na vprašanje: je-li Zola razžalil vojaški sod? To vprašanje je bilo povsem nepotrebno, saj je Zola v svojem odprtem pismu sam dejal, da razžali vojaške sodnike, priče i. dr. nalašč s tem namenom, da mu bo možno pred porotniki dokazati nedolžnost žida Dreyfusa. Sodišče pa nikakor ni pustilo o Dreyfusu prav ničesar govoriti, torej je moralo obsoditi Zolo radi razžaljenja sode, ne pa, kar trdijo klerikalni in zagrizeni antisemitski časopisi, radi lažij! Sicer pa je bila tudi pod tolikim teroriziranjem izrečena obsodba le s 7 glasovi proti 5! Olehčalni razlogi pa so bili zavrženi celo s 6 glasovi proti 6! — Obsodba Zole je vzbudila ogorčenost tudi na Ruskem, dasi ondi sovražijo žide prav tako kakor so zoprni nam; „Nowosti“ pišejo, da se je posluževala francoska vlada najgrših sredstev, da si je pridobila zmago; „N o w o j e V r e m j a“ piše o moralnem pritisku na porotnike, „Narod“ in „Petersburgskij a G a z e t a“ pa imenujeta obsodbo čin politično-stranskega prikrivanja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. marca.

— (Občinski svet) imel bo v četrtek, dne 3. marca 1898 ob petih popoldne v telovadnici I. mestne deške petrazrednice v Komenskega ulicah redno sejo. Dnevni red: I. Predsedstvena naznanila. II. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnega in pravnega odseka poročilo o volitvi štirih členov v naborno komisijo. IV. Finančnega odseka poročilo: 1. o dopisu mestnega šolskega sveta v zadevi nakupa več izvodov slovenskega stenskega zemljevida „Palestine“; 2. o dodatnem odobrenju načrtov in proračunov ter o najetju posojila v svrhu pokritja stavbnih stroškov za zgradbo poslopja meščanske imovine. V. Stavbnega odseka poročilo: 1. o parcelaciji sveta za južno železnico mej Martinovo cesto in bolnico za silo; 2. o prošnji hišnega posetnika in stavbenika Filipa Supančiča za določitev nivala za novo hišo na Rimski cesti št. 16. IV. Regulačnega odseka poročilo: 1. o ponudbi posestnice Terezije Povšetove z dne 15. januarja t. l. št. 2543 glede odstopa sveta v Prulah za ondi projektovano cesto; 2. o razpisu c. kr. deželne vlade v Ljubljani radi podaljšanja obroka v zadevi odkupa „Zatiškega dvorca“. VII. Odseka za ustanovitev mestne godbe poročilo o došlih dopisih in nadaljni predlogi. VIII. Personalnega in pravnega odseka poročilo: oprošnji mestnega inženirja Ivana Sbrizaja, da bi smel izstopiti iz mestne službe že dne 1. marca t. l.; 2. Poročilo o oddaji služb: a) tržnega komisarja; b) magistratnega koncipista; c) pisarniških praktikantov; 3. o prošnji magistratnega tajnika dra. Ivana Jana za podaljšanje dopusta. IX. Finančnega odseka poročilo o prošnjah za podpore in predujme. X. Stavbnega odseka poročilo: o dopisu županovem glede nadzorovanja gradnje topničarske vojašnice v letu 1897. XI. Regulačnega odseka poročilo: 1. o vlogi Josipa Mayrja v Ljubljani z dne 19. novembra 1897 št. 44191; 2. o raznih odkupih in ponudbah.

— (Repertoar slovenskega gledališča.) Jutri se bode predstavljala nova veseloigra „V ječi“, v soboto se bode drugič peli operi „V vodnjaku“ in „Cavalleria rusticana“. Že pri včerajšnji predstavi je bil pritisk tolikšen, da mnogo občinstva ni dobilo prostora. Opozarjamo torej vse tiste, ki hočejo obiskati drugo in zadnjo predstavo teh oper, naj se pravočasno oglase za vstopnice.

— (Slovensko gledališče.) Včeraj je bilo prav prijetno v našem umetniškem hramu; brez izjemno vse lože so bile polne, na galeriji, balkon skih sedežih, na stojišču se je kar trlo gledalcev, v parterju pa so morali postaviti na obeh straneh stole. Mnogo obiskovalcev je moralo celo oditi, ker ni bilo dobiti niti jedne vstopnice več. Tolik pritisk v naše gledališče je dokaz, da se je vršilo na pozornici nekaj posebnega. In tako je tudi bilo. Vzrok temu bila je uprizoritev v nas silno priljubljenih jednodajskih oper „Cavalleria rusticana“ in „V vodnjaku“, ter benefica naše požrtvovalne in vedno zanesljive primadone gđne. Mařenke Ševčikove. Izredno mnogoštevilni obisk bode gospici beneficijantini dokaz, da vživa v vseh ljubljanskih krogih, ki se zanimajo za glasbeno dramatično umetnost, izredne simpatije. Cvetlični dež, ki se je vsipal pred njo iz lož in parterja, prekrasna šopka, viharo vzklikanje ter neprenehajoče ploskanje pred in mej predstavo in po predstavi si je gđ. Ševčikova z mnogimi užutki, katere nam je podajala takom sezone, povsem zaslužila. O operah samih ne bomo govorili, saj sta občinstvu že iz prejšnjih sezon dobro znani. Konstatujemo le, da sta se peli obe dovršeno navzlic temu, da je bil vojaški orkester ponekod nedostaten. Gđna. Ševčikova je pela ulogo Santuzze s pristnim čustvom, s pravim razumom ter s tolikim temperamentom, da nas je vsestransko popolnoma zadovoljila. V prvi vrsti zasluga na sijajnem uspehu opere „Cavalleria rusticana“ gre gospodu Raskoviču, kateri je s svojo ulogo „Turridu“ pokazal, kaj premore pravi umetnik, ki ni samo pevec, temveč tudi igralec. Gospica Horvatova pela in igrala je ulogo zapeljive Lole jako lepo. Kakor je bil gospod Raskovič najboljši Turridu na našem odru, tako je bila tudi gospica Horvatova najboljša Lola. Gospod Noll bil je, kakor vselej, izboren Alfio. Tudi z režijo smo bili popolnem zadovoljni. Vsi solisti so želi največje, docela zasluženo priznanje. Tudi zbori so izvršili svojo nalogo izvrstno. Ženjalno delo Mascagnijevo še vedno ni izgubilo zanimivosti mej

našim občinstvom; zato je intendantca izvestno ne postavi še tako kmalu z repertoarja. — Istotako prav pohvalno se nam je izraziti o preljubki, z narodnimi motivi prekrasno prepleteni, humora polni Blodkovi operi „V vodnjaku“. Tudi tu se je odlikovala gđ. Ševčikova s svojim lepim petjem in naravnim, prikupnim igranjem. Izvrstna je bila tudi gđ. Horvatova v ulogi stare Polone. Mnogo smeha je vzbudila svojo drastiko g. Fedyczkowski, kateremu se je izražalo tudi mej dejanjem priznanje. Zlasti veliko pozornost in pohvalo pa je žel gosp. Rus, ki je pel ulogo Janka s prav dojmljivo prisrčnostjo. Glas g. Rusa je velesimpatičen, čist in močan, njegovo igranje pa neprisljano. Zaslužil je torej, da mu je priredilo hvaležno občinstvo posebno priznalno ovacijo. Ženski in moški zbor sta bila prav dobra. Živahni tempo, v katerem je dirigiral g. Benišek obe operi, je mnogo pripomogel do toli lepega vspeha, zato naj mu izrečemo svojo spicijalno pohvalo. Skratka rečemo torej: sinočna benefica gđ. Ševčikove je podala v pevskem, igralskem in sceničnem oziru dvoje lepih del, katere želimo slišati na našem odru še večkrat s toliko popolnostjo.

— (Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.) O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 21. t. m. prejeli smo nastopno poročilo. Potem, ko proglasi predsednik sklepčnost, poroča zapisnikar o kurentnih stvareh in pové, kako so bile rešene. V izraz sožalja radi smrti mestnega učitelja Frana Kokalja se dvignejo člani raz sedeže. Pokojnika bo v tem polletju nadomeščala izprašana učiteljska kandidatka K. Fšerjeva. Po mestnem učitelju I. Krulcu, ki je za to polletje pozvan v risarski tečaj na c. kr. državni obrtni šoli v Gradcu, prevzame pouk v IV. razredu učitelj Fr. Bahovec, po njem pa pouk v I. razredu izprašana učiteljska kandidatka, dozdej radovoljka na mestni dekliški štirazrednici, Marija Devova. Na znanje se vzame zapisnik stalne šolske zdravstvene komisije o pregledovanji šolskih prostorov v uršulinskem samostanu in sklene se samostanskemu predtojništvu naročiti, naj odstranljive nedostatke, katere je komisija opazila, nemudoma odstrani. Pro nji dveh mestnih učiteljev za dovolitev novčne podpore se priporočilno predložita visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Predlogu učiteljskega zbora I. mestne deške štirazrednice, da se v I. letniku ondotne obrtne pripravljavnice poučuje v branji, mesto v risanju, se pritrdi. Neka učenka III. razreda mestne nemške dekliške štirazrednice se oprosti od obveznega pouka slovenščine. Končno se rešita še dve interni zadevi.

— (Efektna loterija ljubljanskega mesta.) Žrebanje se prične 4. decembra t. l. Srečka stane stane 50 kr., t. j. 1 krono. Pisarna se otvori v kratkem v lekarnarja Mayerja hiši na sv. Petra cesti. Čisti dohodek je namenjen kakor znano, za regulacijo ljubljanskega mesta.

— (Občni zbor ljubljanskega veteranskega društva) se je vršil preteklo nedeljo v šolski telovadnici na Cojzovi cesti. Poveljnik g. Jurij Mihalič je predlagal: 1. Odboru se naroča, da izroči ob vladarski petdesetletnici — dne 2. decembra t. l. Nj. Veličanstvu društveno adresno; 2. da uvažuje napravo ustanove voj. veterancev za vdove umrlih členov, katere naj bi se izplačevala na dan 2. decembra vsakega leta; 3. da poskrbi potrebno za prireditve slavnostne društvene veselice skupno z Domžalskim in Kamniškim v 2. dan decembra t. l.; 4. da ukrene potrebno, da se bode zamogel vojaški veteranski kor v slučaju, ako mestna občina na ta dan priredi kako slovesnost in bi želela njegovega sodelovanja, tudi iste udeležiti in pri nji sodelovati. Vsi ti predlogi so bili soglasno sprejeti. — Iz poročila blagajnikovega je povzet, da je imelo društvo v 1897. letu 1238 gld. 66 kr. dohodkov in 1226 gld. 15 kr. stroškov. Bolnišnine se je izplačalo 33 členom 583 gld. 94 kr.; pogrebni stroškov je bilo 152 gld., podpore vdovam in sirotam 85 gld. Premoženje, naloženo v kranjski in mestni hranilnici znaša 4662 gld. 89 kr.; členov šteje društvo 208. V upravni odbor so bili izvoljeni gg.: Ivan Kordiš, Lovro Blaznik in Valentin Fretze.

— (Električne obločnice) so pritrdile te dni: jedno na gorenjem levem oglu „Zvezde“, po jedno na Franciškanskem in Mesarskem mostu, na Mahrovi in jedno na Leučevi hiši.

— (Zazidanje Prul.) Na dosedaj še nezazidanih senožetih v Prulah zgradilo se bode to leto še dvoje novih jednonadstropnih poslopij. Stavbni materijal za te zgradbe jeli se dni dovažati in ga na desnem bregu Ljubljanice odkladajo.

— (Tržišče pri tobačni tovarni.) Pred tobačno tovarno nastalo je bilo malo tržišče, posebno ob času, ko so delavci in delavke prihajali k delu in ko so odhajali iz dela. Prodajalci so s svojimi koši in torbami včasih zaprli pešpot in

cesto in tako ovirali promet. Da se ta nedostatek odpravi, obrnil se je magistrat do tovarniškega vodstva, da dovoli in določi na južnem delu tovarne poseben prostor za prodajalce. C. kr. generalno ravnanstvo tobačne režije na Dunaji je sedaj dovolilo, da se na tovarniškem prostoru prodajajo živila. Prostor je prodajalcem odprt pol ure pred pričetkom dela in četrť ure pred sklopom dela; s pričetkom dela in četrť ure po sklopu dela pa se zapre. Prodajati se smejo le navada tržna in zdrava živila in to le po osebah, ki imajo za to dovoljenje od obrtnega oblastva. Blago se sme prodajati samo v korbah ne pa na stojnicah. Prodajalci in kupovalci morajo paziti na snažnost. Za nadzorovanje prodajalnega časa, reda in snažnosti postavljen je od vodstva tobačne tovarne paznik, kateremu se morajo pokoriti prodajalci in kupovalci, drugače se jim prepove vstop na prodajalni prostor. Magistrat bode prodajo živil nadzoroval s tržno-policijskega stališča.

— (Zdravstveno stanje v Ljubljani) Tedenški izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 20. do 26. februarja kaže, da je bilo novo-rojencev 36 (= 53.46‰), mrtvorojencev 1. umrlih 23 (= 34.15‰), mej njimi sta umrla za legarjem 2, za jetiko 7, za vnetjem soplilnih orga 4, vled mrtvouda 3, za različnimi boleznimi 7. Mej njimi je bilo tujcev 7 (= 30.4‰), iz zavodov 10 (= 43.4‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za tifuzom 1, za mumpsom 2 osebi.

— (Osebnosti) Evidenčna geometra II. vrste gg Henik Hohn v Litiji in V. Fürer vitez Haimendorf sta imenovana evidenčnima geometroma I. vrste.

— (Gledanje rojstva pisatelja dr. J. Mencingerja) nam pišejo: Čudno, kako je mogel prof. dr. Glaser v svoji knjigi navesti napačni rojstni dan in leto gosp. dr. J. Mencingerja, ko je že leta 1885. g. Janko Leban pisal v svoji „Slovstveni zgodovini“ za ljudske šole doslovno: „Dr. J. Mencinger se je rodil v dan 26. marca 1838. l. v Bistriški župniji v Bohinji“.

— (Roparski napad.) V Dol. Logatcu so trije fantje Janez Maček, Jernej Bajc in Fr. Dolenc napadli 18letnega Hugona Kastelica, mu vzeli siloma 55 kr. in te mej seboj razdelili. Ko je Kastelic drugi dan zahteval od Bajca, naj mu vrne vzete krajcarje, ga je hotel Bajc z vilami prebosti. „Roparji“ so že pod ključem.

— (Mestna hranilnica v Novem mestu) V mesecu februarju 1898 je 152 strank vložilo 49.737 K 68 h., 84 strank vzdignilo 25.936 K, toraj več vložilo 23.801 K 68 h., 10 strankam posojil se je izplačalo 14.540 K, stanje vlog 983.631 K 69 h., denarn. promet 179.351 K 91 h.

— (Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji) imela je v mesecu februarju 1898 prometa 105.471 kron 50 v., hranilni vlog vložilo je 153 strank 27.664 kron 68 v., vzdignilo pa 109 strank 18.083 kron 44 v., toraj več vložilo 9581 kron 24 v. Izplačala je 29 zadružnikom 20.284 kron posojila. — Stanje hranilnih vlog koncem februarja 1898 znaša 745.686 kron 89 v. s kapitaliziranimi obrestmi, kateri se obrestujejo s 4‰ brez odbitka rentnega davka.

* (Bolezen princesinje vdove Štefanije) se je žal, obrnila na slabše. Princesinje vdove se je lotila pljučnica in poleg tega še vnetje oprsne mreže. Že pred 14 dnevi so se pokazali pri visoki gospe prvi znaki bližajoče se bolezni. A ona se ni brigala za to; vdeležila se je vkljub katarju bala grofa Goluchowskega, kamor je prišel tudi cesar. Toda od tega večera je postajala bolezen hujša, tako da ni mogla 19. m. m. potovati v Budimpešto, kakor je nameravala. Dvorna svetnika dr. Widerhofer in dr. Auchenthaler sta konstatovala influenco; pred šestimi dnevi pa sta opazila prve znake pljučnice in vnetja oprsne mreže. Princesinja vdova uživa le mleko s konjakom in pa bordeaux in bouillon. Princesinja vdova Štefanija šteje 34 let, ter ni bila v svojem življenju še nikdar resno bolna; le jedenkrat je imela koze lahkeje vrste, katere je srečno prestala. Sedaj jej strežeta dve usmiljenki. Nadvojvodinja Elizabeta, hči princesinje Štefanije, cesar in belgijski dvor so v resnih skrbah radi bolnice ter se živo zanimajo za njeno stanje.

* (K atentatu na grškega kralja.) Kakor znano je glavni zarotnik proti grškemu kralju neki Karditzis, 35letni bivši podčastnik, kateri pa ima o anarizmu le nejasne pojme in katerega je bržčas zapeljal neki revolucijski list, ki kliče dan na dan: „Izdajstvo!“ ter sramoti kralja in njegovo rodbino. Zločinec se je po atentatu skrival v neko sumno hišo; ko je policija to zvedela, je postavila okrog nje stražo. Tedaj se je Karditzis sam objavil sodniji. Kazal ni prav nikakega obžalovanja radi svojega zločina. Svojih skrivncev pa ni hotel izdati. Sploh ni hotel ničesar povedati; vendar se je zvedelo, da je že pred dvema mesecema sklenilo več oseb zvezo, katere je imela skrivnostne shode ter se je stavila nalogo, da umori kralja, kakor hitro se proglasi mejnarodno nadzorstvo. Kralj je dobil več brezimnih grozljivih pisem, a ni se brigal zato, temveč se i nadalje vozil sam ali s princesinjo Marijo na izprehod. Členi zveze so večinoma delavci brez službe ter ljudje nizjih slojev. Na mestu

napada je ukazal kralj navadno ustaviti kočijo ter je nekaj časa hodil sem in tja. K sreči osodnega dne radi mraza tega ni storil. Karditzis je samec brez sorodnikov. Ko so ga spodili od vojaštva, je bil večkrat zaprt, jedenkrat celo sedem let radi nekega umora.

* (Verska nestrpnost) V Budimpešti se je ustrelil uradnik tvrde „Neuschloss“, Moric Nemes; zaročil se je namreč pred kratkim z neko katoličanko, ker pa so se njegovi starši — židje — te zveze branili, si je Nemes končal življenje.

* (Žid je postal kristjan) V Wiesbadenu je prosil 16leten židovski deček svojega mlajšega součenca, kateri je bil luteranec naj ga krsti in sicer po katoličanskih obredih. Luteranec je menda izvršil krst popolnoma pravilno, vsaj katoličanje trdijo, da je krščenec odslej kristjan. Temu se pa dečkovi starši seveda upirajo.

* (Potop treh ladij.) Iz Hamburga poročajo, da so se tri ladije potopile in sicer parnik „Menes“ in jadralka „Köhlker“ ter „Poncho“. 61 mož je pri tem utonilo.

* (Zibelke z motorjem.) Na Angleškem je nekdo izumil zibel, katero guga petrolejska luč ali pa elektriciteta. Mati prav brez skrbi lahko pusti otroka samega v sobi, zibel se gobje sem in tja, ne da bi se mogla kaka nesreča zgoditi. No, zdravniki trdijo, da guganje majhnim otrokom škoduje in je povsem nepotrebna razvada, radi katere morajo matere po lastni krivdi mnogim trpeti. Otrok naj leži mirno v svoji postelji brez vsakega guganja!

* („Živi plakati“) V Londonu je na vseh oglah toliko plakatov, da se ljudje niti ne brigajo več za nje, zlasti ker se jako hitro menjavajo. Zato so se začeli Londonci posluževati „živih plakatov“, t. j. mož, kateri namigo na hrbtni, na prsih ter na palici plakat. A tudi tega se je ljudstvo že preveč navadilo. Treba je bilo iznova skrbeti za kako izpremenjo. In sedaj nosijo lepa dekleta plakate na sebi, ker kakor znano, ta bolj „v oči bodejo“. Seveda je zaslužek tako slab, da so primorane ta dekleta še na drug način služiti si denar.

Književnost.

— „Ljubljanski Zvon“. Vsebinska 3 zvezka: Feodor Sokol: a) Iz starih časov; b) Laesio Maie-statis. Radoslav Murnik: Visoka ljubezen. (Humoreska.) Borut: Moderno kritično stališče. E. Gangl: Veš, kako je bilo tisti čas? Evgen Štefančič: Fata morgana. (Roman) Sigma: a) Berč Škrbec; b) Pred rajem; c) Snežinke. I.—VI. Premec: Kotanjska elita. (Novela.) Feodor Sokol: V božjo čast. (Romanca.) Listek: Josipa Jurija Strossmayrje. — Letopis „Slovenske Matice“. — Relata refero. — „Hoc scio pro certo. quoties cum stercore cesto.“ — Akrostihida pri Prešernu. — Matica hrvatska. — Slovensko gledališče — Nehring dr. Alfred. — „Lj. Zvona“ je mogoče za l. 1898. dobiti še vse številke. „Lj. Zvon“ izhaja po 4 pole obseže v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30 kr., četrt leta 1 gld. 15 kr. Za vse nevostrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto. Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr. Za djake, učitelje in učiteljice stane le 4 gld.

— „Učiteljski Tovariš“. Št. 7. prinaša naslednjo vsebino: Odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“: Poziv okrajnim učiteljskim društvom. — Al. Gangl: Izkopavanje starin v znožju Vezuva. — Štefan Primožič: Kako naj bi se drugi deželni jezik uspešno poučeval? — Književnost in umetnost. — Naši dopisi. — Vestnik.

Telefonična in brzojavna poročila.

Sežana 2. marca. Sežanska čitalnica pozdravlja z navdušenostjo in z velikim veseljem sklep deželnega zbora kranjskega glede ustanovitve slovenske univerze v Ljubljani.

Kranj 2. marca. Pri včerajšnjih občinskih volitvah iz III. razreda so zmagali po meščanskem volilnem odboru priporočeni kandidati z večino nad 50 glasov. Danes volita II. in I. razred.

Dunaj 2. marca. Parlamentarna komi sija desnice je sklicana na dan 7. marca.

Dunaj 2. marca. Načelnik izvrševalnega odbora desnice Javorski je včeraj ves popoldan konferiral z ministerskim predsednikom Gautschem.

Dunaj 2. marca. Poljski klub se je odločil za to, da noben poljski poslanec ne prevzame predsedništva poslanske zbornice. Isto je sklenil tudi češki klub. Vrš se dogovori, da bi desnica ponudila predsedništvo nemški katoliški ljudski stranki, toda s pogojem, da ne kandiduje dr. Kathreina.

Dunaj 2. marca. Nove jezikovne naredbe so povse pripravljene in se razglase jutri ali pojutrišnjem.

Dunaj 2. marca. Zdravje nadvojvodinje Štefanije se je obrnilo na bolje.

Praga 2. marca. V današnji seji dež. zbora je dež. maršal knez Lobkovic naznanil, da se deželnozborsko zasedanje zaključí še danes.

Praga 2. marca. Jutri se razglasi preklic naredbe, s katero se je nemškim buršem prepovedalo nositi prusofske trakove in čepice.

Krakov 2. marca. „Czas“, polemizujoč z nemškimi listi, kateri so trdili, da ni nemška obstrukcija nevarna bodočnosti, ampak desničarske tendence, povdarja, da je nemška obstrukcija in odpor proti nagodbi jedina nevarnost za bodočnost Avstrije. Desnica ni nikdar prikrivala, kako sodi o ustavi, a to ve, da je uveljavljenje avtonomije le počasi mogoče, in da je še v daljni bodočnosti.

Avstrijska specialiteta. Na želodec bolehaločim ljudem priporočati je porabo pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praska“, ki je preskušeno domače zdravilo in upliva na želodec krepljivo ter pospešilno na prebavljenje in sicer z rastočim uspehom. Škatljica 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepart, zaznamovan s varnostno znamko in s podpisom. Direktna pošiljatev ne pod 2 škatljici. 5 (5—3)

Štev. 58. Deželno gledališče v Ljubljani. Dr. pr. 849.

V četrtek, dne 3. marca 1898.

V ječi.

Veseloigra v štirih dejanjih. Spisal Roderik Benedix. Poslovenil „*“. Režiser g. Rudolf Inemann. Slagajnica se odpre ob 7. uri. Začetek točno ob 7/8. uri. Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pešpolka št. 27. Prihodnja predstava bo v soboto, dne 5. marca 1898.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Februar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v mm v 24 urah
1.	9. zvečer	735.8	0.0	sl. jug	jasno	0.0
2.	7. zjutraj	733.3	-1.4	sl. svzh.	oblačno	0.0
	2. popol.	730.4	6.6	sr. jzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 2.1°, za 0.7° nad normalno.

Dunajska borza

dne 2. marca 1898.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 „ 40 „
Avstrijska zlata renta	123 „ 05 „
Avstrijska krona renta 4%	102 „ 80 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 85 „
Ogerska krona renta 4%	99 „ 60 „
Avstro-ogerske bančne delnice	928 „ — „
Kreditne delnice	365 „ 25 „
London vista	120 „ 20 „
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58 „ 70 „
20 mark	11 „ 75 „
20 frankov	9 „ 53 „
Italijanski bankovci	45 „ 25 „
C. kr. cekini	5 „ 67 „

Dne 1. marca 1897.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	162 gld. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	191 „ 50 „
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	131 „ — „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	99 „ — „
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	161 „ 25 „
Ljubljanske srečke	22 „ 75 „
Rudolfove srečke po 10 gld.	27 „ 50 „
Kreditne srečke po 100 gld.	200 „ 50 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	517 „ — „
Papirnat rubelj	1 „ 27 1/2 „

Zahvala.

Za ljubeznipolne dokaze srčnega sočutja ob bolezni in smrti naše preljubljene, nepozabne tete

Margarete Zigler

za obilo udeležbo ob pogrebu drage rajnce izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo, srčno zahvalo.

V Ljubljani, dne 2. marca 1898.

(327) Žalujoči ostali.

Proti kašlju in nahanu, osobito deca, proti zaslišenju, boleznim v vratu, žledem in mehurnju priporoča se najbolje (1874—13)

koroški rimski vrelec.

Varstvena znamka. najboljša namizna voda. Zdravilišče in letovišče, postaja Prevali, pošta Kotlje (Köttellach) Koroško. Zalega v Ljubljani pri M. E. Supan-u, in Lescniku; v Kranju pri F. Dolencu; v Radovljici pri O. Homannu; v Trzinu pri Fr. Reitharek.

➔ **Uradno dovoljena** ➔
I. najstarejša posredovalnica stanovanj in služet
G. FLUX
 Gospodske ulice št. 6 pri tleh na desni
 priporočila p. n. gospodi čedno, starejšo kuharico. Štarijko; fino meščansko kuharico z letnimi spricvali iz prvih ljubljanskih hiš; izredno spretno pestunjo, večjo v ravnani z novorojenčki, z izbornimi spricvali in povpraševanji; simpatično dekle za vsakevrstna dela po rabno; prodajalke; bone in otroške vrtnarice itd. Iščete se perfektna starejša hišna poleg kuharice k posamnemu gospodu; sluga za težja dela. (328)

POZORI
I. zvezek letnika 1897 "Ljubljanskega Zvona" se kupi.
 Upravišтво "Ljubljanskega Zvona".

Trepetličin les
 (Espenholz)
 kupuje na cele voze
goriška tovarna užigalic
 in vabi posestnike na ponudbe. (331-1)

Za postni čas
 vsak dan sveža, dobro namočena
polenovka
 (Stockfisch) se dobi pri trvdki
Kham & Murnik.
 Istotam se izve prostor za vajenca v specerijško trgovino. (267-3)

Požlahtnovalne probkovine
 kakor vse vrste probkovih zamaskov za sode in steklenice
 ponuja (304-2)
 tovarna za probkovino
J. S. Levy & sin
 v Roudnici n./L., na Češkem.

Ces. kr. avstrijske državne železnice

Izvod iz voznega reda
 veljaven od dne 1. oktobra 1897. leta.
 Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž
 Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak Celovec
 Franzensfeste, Ljubno; čez Selsthal v Aunsee, Solnograd; čez
 Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob
 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak
 Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solno
 grad; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne
 osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal,
 Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž,
 Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lenc
 Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo
 Paris; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovic, Pizenj
 Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lip
 sko, Dunaj via Amstetten. — Praga v Novo mesto in
 v Kočevje. Ob 6. uri 15 m. zjutraj mešani vlak. — Ob
 12. uri 55 m. popoldne mešani vlak. — Ob 6. uri 30 m.
 zvečer mešani vlak. — Prihod v Ljubljano. j. k. Praga
 iz Trbiža. Ob 5. uri 52 m. zjutraj osonni vlak s Dunaja
 via Amstetten, iz Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlo
 vih varov, Heba, Marijinih varov, Piznja, Budejovic, Solno
 grada, Lince, Steyra, Ausseca, Ljubna, Celovca, Beljaka, Fran
 zensfeste. — Ob 11. uri 20 m. dopoldne osonni vlak s Du
 naja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov
 Piznja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Genevo
 Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend Gasteina
 Ljubna, Celovca, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popold
 ne osonni vlak s Dunaja, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celov
 ca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer
 osonni vlak s Dunaja via Amstetten, Ljubna, Beljaka, Celovca
 Pontabla. — Praga iz Novega mesta in iz Kočevja.
 Ob 8. uri 19 m. zjutraj mešani vlak. — Ob 2. uri 32 m.
 popoldne mešani vlak. — Ob 8. uri 35 m. zvečer mešani
 vlak. — Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamenik. Ob
 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m.
 zvečer. — Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamenika. Ob
 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. ur
 20 m. zvečer. (17-49)

Zanimajte se
 vendar za izborni domači izdelek,
 za liker iz kranjskih planinskih zelišč,
 ki se zove (222-6)
"Triglav".
 Izdeljuje ga J. Klauer v Ljubljani.
 Ta liker se mora radi svoje čistote in nepre
 kosljivo zdravilskega učinka na prebavnost naj
 topleje priporočati ter kot okrepilo ne sme manj
 kati v nobeni hiši.
 Dobiti je v lekarnah gg. G. Piccoli-ja in
 U. pl. Trakoczy-ja, kakor tudi v večini deli
 katernih in specerijških prodajalnic.

Zgubila se je zlata damska ura
 od kavarne Mayer do Poljanskega nasipa št. 26.
 Kdor jo je našel, je prošen, prinesiti jo v pri
 tličje omenjene hiše, kjer dobi primerno visoko
 nagrado (325-2)

Trgovski pomočnik
 v 20 letu, dobro izurjen manufakturiist, želi pre
 meniti službo do 1. aprila t. l.
 Ponudbe se prosi pod "Pomočnik" na uprav
 ništvo "Slov. Naroda". (291-4)

Išče se zvest in zanesljiv
knjigovodja
 ki je bil že v jednaki službi. Več mora biti slo
 venskega in nemškega jezika, knjigovodstva in ko
 rrespondence. — Ponudbe s prepisi spricval pod
 "E. K. 3" na upravništvo "Slov. Nar.". (333-1)

Lepa hiša
 s vrhom, ležeča ob okrajni cesti na Ljubljano in
 Štajersko, s 3 kleti in 6 sobami, krita s skalami,
 pripravna za trgovino in krmo, ker je blizu rudnika,
 prodaja se pod ugodnimi pogoji.
 Kupci naj se zgledajo pri Janezu Vider
 garju, posestniku v Lekki št. 23, pošta Za
 gorje ob Savi. (307-2)

Ugodna kupna prilika!
Čedno posestvo (287-4)
 v katerem se je dozdej izvrševala restavracija, pro
 daja opojnih pijac in tabačna trafika, 10 minut od
 Celja, v bližini 2 jako velikih tovarn, se z 2 oraloma
 njiv in travnikov pri gospodarskem poslopi zaradi
 bolezni prodaja prav po cenl. Posestvo nosi prav
 dobre obresti in je posebno pripravno za restav
 terje, trgovce z mešanim blagom ali za peke. C-ni
 se na 21 000 gld., kupna cena 18 000 gld., od ka
 terih ostane 12 500 gld. lahko uknjiženih Pojasnila
 daje posestnik H. Altziebler Gaberje 14, pri Celji.

Hiša na prodaj.
 Moja hiša na Dunajski cesti šte. 8
 je na prodaj. Hiša je v najboljšem stavbnem stanju
 in so nje obsežni in ugodni prostori jako pripravi
 vsako večjo trgovino, kakor tudi za kavarno ali restav
 racijo. Nese čistih pet od sto. Na hiši se pusti lahko po
 ljubna svota. Posredovalci so izključeni.
 (329)
Jakob Schober.
 Št. 7458.
Razglas. (334-1)

V zmislu §. 15. obč. volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano
 (zakon z dne 15. avgusta 1887. l., št. 22 drž. zak.) se javno naznanja, da so
 imeniki volilnih upravičencev za letošnje
 dopolnilne volitve v občinski svet
 sestavljeni in da se smejo od jutri naprej skor 14 dni tukaj pre
 gledovati in proti njim vlagati ugovori.
 O pravočasno vloženi ugovori bo razsojal občinski svet
 Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane
 dne 27. avečana 1898.

Cukerin šte. 20
 3000 kosov na 1 kilo. V porcijskih koscih à 1 kr.
Cukerin šte. 9
 2000 kosov na 1 kilo. V porcijskih koscih à 1 1/2 kr.
 Dobiva se v prodajalnicah mešanega blaga.
 Zaloge oddaja: J. Weis, Dunaj, VI. okraj, Eszter
 hazygasse šte. 12. (169-8)

Restavrant Fantini
Gradišče št. 2.
Pivo
 iz
Steinfeldske pivovarne bratov Reininghaus
 vedno sveže točeno in preko ulice.
 (321-2)
Izborna jedila in vina.

Usojam se najljubneje naznaniti, da sem z današnjim dnem
 — **odprl** —
trgovino s prekajenim mesom
 v Komenskega ulici šte. 14
 združeno
 s sejmskim prodajališčem v šolskem drevoredu
 kjer se bodo dobivale vsak dan sveže cervelat, dunajske in kranj
 ske klobase, dalje klobasice za peči, jetrne in krvave klobase,
 gnjati in drugo prekajeno meso, dalje asplik, paprika, hamburški
 in sveži špeh, domača in ogerska namizna mast, vse v izborni
 kakovosti.
 Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo, prosim za obilna naročila
Albin Andretto
 trgovec s prekajenim mesom
 Ljubljana, Komenskega ulica št. 14.
 (308-8)